

Nr 4 april 2009

Finlands

Synskadade

4 FSS vår-
möte 2009

6 Musikaliska syn-
skadade i Egypten

12 En resa till tusen
och en natt

Innehåll Nr 4/09

- 3** Ledaren: Språk och minoriteter
- 4** FSS vårmöte 2009
- 6** Synskadade musiker i Egypten
- 12** En resa till tusen och en natt
- 16** Vasa Synskadade på diskussionsträff i Närpes
- 18** Meddelanden
- 22** Meddelanden från distrikten
- 24** Annonser: Ljudteknikerutbildning för synskadade

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 98. Nummer 5/2009 utkommer 26.5, manusstopp 5.5.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund
Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar: Susanna Antell, tfn 09-6962 3026 e-post: susanna.antell@fss.fi

Pärmbild: Synskadade cellomusiker

Foto: Bengt Sigvardsson

ISSN 0789-5739

Näkövammaisten Keskusliiton kirjapaino,
Helsingfors 2009

Språk och minoriteter

Under årets Organisationskonferens då finlandssvenska organisationer med varierande verksamhet samlades i Tammerfors diskuterades bland annat en gemensam intressebevakning på svenska. En av idéerna gick ut på att dubbelarbetet med översättningsprojekt och sammanställande och behandling av dokument på svenska skulle undvikas genom en gemensam centraliserad verksamhet. Som ett statistiskt idéstadium låter detta positivt. En stor del av arbetet på finlandssvenskt håll innebär bearbetning av viktiga dokument, utlåtanden och rapporter på ett språkligt plan.

En av invändningarna till denna tanke var dock att en översättningsverksamhet är svår att genomföra då konklusioner, hänvisningar och statistik inte bara kan direktöversättas, de behöver också överföras och implementeras i ett finlandssvenskt sammanhang. Vi har en divergerande gemensam begreppsfär, det finlandssvenska i Finland är en minoritet, hur man än ser på saken.

En gemensam slutsats var dock att det blir allt svårare att hålla det finlandssvenska aktivt. Då samhället generellt

hårdnar och utsätts för nationella utmaningar exempelvis på ett ekonomiskt plan minskar ofta förståelsen för minoriteterna. Den allmänna attityden verkar påpeka att det finns större problem att ta tag i vid förändring och försämring än de svårigheter som är kända och konstanta. I många fall kan svårigheter stärka och uppmana till nya samarbetsformer, men de bör också vara genomtänkta.

På samma sätt som vi med små vardagliga handlingar påverkar den egna livsmiljön och fattar självständiga beslut måste nu var och en bidra till den interna och externa intressebevakningen. Vi bör slå vakt om vårt modersmål, vi bör bevaka att vi får betjäning och service på svenska, men samtidigt bör man se till att det inte sker på bekostnad av något annat. Språket är en del av livskvaliteten, av identiteten och självbilden. Samtidigt som den språkliga identiteten genomsyrar alla områden bör vi också komma ihåg att ingen eller sämre service alltid är negativt, oberoende om negationen presenteras på svenska eller finska. Vi ska vara aktiva och bevaka vår finlandssvenskhet, men vi får inte se den som ett självändamål.

■ Monica Andersson mottar priset i FSS namntävling för det nya verksamhetscentret.

FSS flyttar till SynVillan

Under FSS vårmöte den 18-19 april offentliggjordes namnet på det nya verksamhetscentrum som uppförs i Arabiastranden i Helsingfors. Det nya namnet blev SynVillan, förslaget av rehabiliteringshandledare och medlem Monica Andersson.

- Arabiastranden känns lite som en SynVilla just nu, det känns inte riktigt riktigt förrän man ser det på riktigt, förtydligade Monica sitt vinnande namnförslag. Namnet valdes bland nästan 90 förslag

inlämnade av cirka 30 personer, både medlemmar och övriga. Förutom det nya namnet berättade byggkommitténs ordförande Hans Åhman om byggprojektets bakgrund, och

förbundet tackade honom för det digra arbetet med planering och uppförande av ett nytt verksamhetscentrum.

- Tillsvärdare har jag deltagit i ungefär 1000 möten beträffande projektet, sa Hans Åhman. Vi har 160 undertecknade entreprenadavtal som normalt är ungefär 150 till 200 sidor, och 25 hyllmeter mappar är redan arkiverade.

Vidare förklarade Åhman att stämningen under hela projektet har genomsyrats av en förståelse för att det är något helt annat att bygga för synskadade och handikappade än det är att bygga bostadshus. Han beskrev också en del av de speciallösningar som planerats för ändamålet såsom nyteknologisk belysning, ett speciellt korkmaterial på golvet som är testat med vit käpp samt hur hela omgivningen planerats så att det ska vara lätt för synskadade att röra sig i den omkringliggande miljön.

- Det kommer att bli en underbar synvillia! Allt blir splitternytt och synskadetillvänt, berättade Hans Åhman.

I övrigt behandlade mötet, under ledning av mötesordförande Arto Vanhanen, bland annat verksamhetsberättelse och bokslut för verksamhetsåret 2008. Aktiva deltagare under mötet formulerade förbättringsförslag, mindre justeringar samt frågor och diskussioner. Dessutom beslöt vårmötet att tillsätta ett valberedningsutskott som höll sitt första konstituerande möte i samband med vårmötet med Harold Henriksson som sammankallare. Sammanlagt deltog 70 personer i vårmötet, varav 50 var röstberättigade medlemmar.

FSS styrelse informerade även om den budgetsmedja bestående av styrelsemedlemmar som tillsatts för att dryfta ekonomiska frågor och dylikt. FSS kommer även att anställa en ekonomiresurs från och med den första september i år. Man diskuterade också den rådande ekonomiska situationen i landet och vilka utmaningar den ställer FSS inför. FSS ordförande Gunilla Löfman gav alla en uppmaning i sina slutord då mötet avslutades på söndagen.

- Det var en fin diskussion med konstruktiva och konkreta förslag. När vi kommer hem bör vi alla fundera på: Vad är det viktigaste FSS ska göra för mig? Bör vi välja bort något eller inleda något helt nytt?

Text och foto: Sofia Stenlund

■ Bygghögskolans ordförande Hans Åhman tackades av FSS för vad ordförande Gunilla Löfman omnämnde som förbundets största intressebevakningsarbete hittills.

Synskadade musiker i Egypten

Ljuva toner av klassisk musik strömmar ur en byggnad i stadsdelen Heliopolis i Egyptens huvudstad Kairo. En orkester med 36 kvinnor klädda i heltäckande muslimska dressar och med schalar kring huvudena repeterar. Ingen har något notställ. Ingen tittar på sina händer eller instrument när de spelar.

- Som orkester representerar vi Egypten utomlands vilket är en stor ära, men vi representerar också alla blinda, speciellt kvinnor. Vi visar hela världen vad vi blinda kan göra och slår hål på människors fördomar om oss, säger 24-åriga violinisten Shaimaa Yihya. Samtliga medlemmar är blinda eller gravt synskadade. Orkestern har nått världsvida berömmelse. Sedan den började turnera utomlands 1988 har den framträtt på fem kontinenter och i 17 länder, däribland Tyskland och Sverige.

Orkestern är en del av den egyptiska blindorganisationen Al Nour Wal Amal: s aktiviteter för blinda flickor och kvinnor.

Organisationen bildades 1954 och grundade 1961 en klassisk musikinstitution där samtliga orkestermedlemmar är utbildade. Al Nour Wal Amal har även en skola från årskurs ett till gymnasium. Det är från denna skola som flickorna plockas ut till musikinstitutet när de går i andra klass.

- Då har vi lärt oss punktskrift vilket är ett måste för att kunna lära sig punktskriftsnoter. Vi får gå igenom olika tester för att se om vi har musikalisk talang, vilket jag hade. Tack gode gud för det, säger Shaimaa.

Flickorna går i vanlig skola på förmiddagarna och på musikinstitutet på eftermiddagarna. Lärarna kommer från Kairos

- Orkestern har alla de fyra klassiska musiksektionerna.

konservatorium och lär ut musikteori, harmoni, solfege (rörelserytmik), hörträning och blindskriftsnoter.

- Man lär sig cirka åtta punktskriftsnotor utantill per dag samt var de finns på instrumenten. Andra året testas vi för vilket instrument som passar oss, säger Shaimaa.

Varenda ton, dess motsvarighet som punktskriftsnot och var den finns på instrumentet måste memoreras.

- Vi kan inte använda punktskriftsnoter när vi har konserter, vi behöver våra händer för att spela. Alla våra konserter är inlärd utantill, berättar Shaimaa.

Det tar minst sex år innan flickorna är professionella nog att platsa i orkestern. Shaimaa har varit med sedan hon var 15 år. Orkestern består av stråk-, träblåsar-, mässings- och slagverkssektioner och repar två kvällar i veckan. Nya musikstycken tar en till två veckor att repa in. - Dirigenten förklarar musikstycket för oss, sedan studerar var och en punktskriftsnotorna tills vi kan dem utantill. Därefter repar varje sektion in stycket tillsammans. Slutligen träffas hela orkestern med dirigenten för att synkronisera stycket tillsammans, berättar Shaimaa.

Konserterna är rena semestern för diri-

■ 33-åriga Marvat Shadjar är violinist i Al Nour Wal Amal:s orkester.

■ 30-åriga Imad Muhammad hölls inlåst av sina syskon tills hon var 16 år. Idag har hon filosofie kandidatexamen i historia och ett eget program på radion.

genten, som är den enda seende personen.

- Han knackar bara in takten till stycket, framförandet har vi lärt oss utantill. Det är det som gör oss speciella – att vi spelar utan dirigent och noter, säger Shaimaa.

Orkestern spelar framförallt verk av europeiska kompositörer, men även av arabiska. Den drar alltid fulla hus, både i Egypten och utomlands. Under det närmast halvåret är konserter i Grekland och Frankrike inbokade.

- Jag tror att folk tilltalas av hela paketet. Dels av musiken, men även av att se en orkester med blinda kvinnor och hur dirigenten jobbar. Publikens respons är otrolig, framförallt utomlands där de uttrycker sin uppskattning med rungande applåder och tårar. En gång berättade en journalist i Aten för mig att många i Europa tror att vi har övernaturliga krafter, skrattar Shaimaa.

Huvudsyftet med musikutbildning är, liksom med alla Al Nour Wal Amal:s aktiviteter, att göra flickorna självständiga och integrerade i samhället.

- Turnéerna utomlands har gjort mig mer självständig och lärt mig känna många nya människor och kulturer. Genom musiken har jag insett att ingenting är omöjligt – jag är professionell klassisk musiker, något som få seende är eller har talang att vara, säger Shaimaa.

Hon får medhåll av 33-åriga violinisten Mervat Shadjar.

- Dessutom tjänar vi bra, vilket gör oss ekonomiskt oberoende av våra föräldrar, säger Mervat.

Kärleken till musiken ska inte underskat-

tas.

- När jag spelar känns det som om krig, ekonomiska kriser och andra problem i världen försvinner. Jag befinner mig i en värld full av känslor, kärlek och glädje där det inte finns några gränser för vad jag kan göra, säger Shaimaa.

- Musiken hjälper mig att uttrycka alla sidor av min personlighet. Det känns som om jag kommunicerar med andra människor genom violinen, säger Mervat.

Klassisk musik är inte speciellt stort i Egypten. Orkestrar enbart bestående av kvinnor är ovanligt. En blind, kvinnlig, klassisk orkester är unikt.

- Ingen tycker att det är märkligt att jag är blind kvinnlig musiker, däremot tycker folk att mitt instrument är konstigt. Få egyptier har hört talas om valthorn, inflikar valthornsblåserskan Hannah Salah.

Ingen av kvinnorna tycker att deras blindhet begränsar dem som musiker.

- Vi måste lära oss musikstyckena utantill, medan seende musiker kan spela direkt efter noter. Det är enda skillnaden, säger Shaimaa.

Denna skillnad ses dock som en begränsning på Kairos konservatorium där en del blinda tidigare studerade. Sedan cirka tio år har inga blinda antagits. En trolig förklaring är att skillnaden i hur blinda och seende musiker spelar ses som ett problem i undervisningen.

- Min dröm är till exempel att bli violinist på Kairos opera, men eftersom jag inte kan spela direkt efter noter är det omöjligt, suckar Mervat.

Arbetslösheten i Egypten ligger på kring 20 procent, men nästan alla kvinnor som har studerat på musikinstitutet har jobb. Shaimaa har ett sabbatsår från sina universitetsstudier i franska och engelska och arbetar som lärare på musikinstitutet.

- Mina ambitioner är att avsluta studierna och sedan hitta ett arbete, men samtidigt fortsätta i orkestern, säger hon.

Mervat har pluggat litteratur, historisk filosofi och masskommunikation på universitet. Hon arbetar som handledare och lärarassistent i musik på Kairos Universitet på förmiddagarna och som musiklärare på Al Nour Wal Amal på eftermiddagarna. Frågan är hur representativa de är för de cirka 2,9 procent av Egyptens 80 miljoner invånare som uppskattas vara blinda?

Vi måste lära oss musikstyckena utantill, medan seende musiker kan spela direkt efter noter. Det är enda skillnaden.

Det finns både privata och statliga skolor för blinda. Det är tveksamt om alla blinda barn hittar till dessa. Tillförlitlig statistik är en bristvara, men 48 procent av alla egyptiska män och 52 procent av kvinnorna beräknas vara analfabeter.

Al Nour Wal Amal är Egyptens största blindorganisation och har fem olika centers. På centret i Kairo finansieras undervisningen på musikinstitut genom privata donationer, medan staten sponsrar organisationens tvååriga förskola och skola. Många studenter pluggar vidare på universitetet. En av dessa är 30-åriga Imad Muhammad som blev blind efter en trafikolycka vid sex års ålder. Två år senare dog hennes föräldrar. Imads äldre syskon fick ansvaret för henne. De skämdes över att hon var blind och höll henne inlåst i hemmet i åtta år tills en granne kontaktade Al Nour Wal Amal.

- Jag kunde varken läsa eller skriva när jag kom hit, men fick två års läs- och skrivundervisning och började sedan i skolan, säger Imad.

Efter sex år i skolan pluggade hon historia i fyra år på universitetet och har idag en fil. mag.

- Vi får ingen specialhjälp på universitetet. Vi går på föreläsningarna som alla andra, tar anteckningarna av våra kursare och får dem översatta till punkt-skrift, berättar Imad.

Imad jobbar som datalärare och lärarhandledare på Al Nour Wal Amal. Hon har dessutom ett egen talkshow om funktionshinder på radion. Målet är att lära egyptierna mer om funktionsnedsättningar och därigenom bekämpa

fördomar, men det är även ett steg mot att de handikapplagar som finns ska realiseras. Lagen säger till exempel att fem procent av de anställda i företag med mer än 60 anställda ska vara funktionshindrade. I realiteten är det vanligt att funktionshindrade anställs på papper och sedan blir ombudda att inte komma till jobbet.

- De sitter hemma och får lön utan att ha en chans att visa sin potential. Många arbetsgivare tror inte att vi klara någonting trots att vi är välutbildade, säger Imad.

Det finns inga organisationer enbart bestående av blinda, än mindre några som driver lobbyarbete. Imad har ansökt om att bli programledare för ett tv-program och hoppas därigenom kunna höja funktionshindrade egyptiers röster. Funktionshindrade har rätt till gratis rehabilitering, hälso- och sjukvård samt transport till platserna där denna service ges. Tekniska hjälpmedel får man själv bekosta. Ett stort problem är tillgängligheten. Att promenera i Kairo, en stad med 17 – 20 miljoner invånare, är ingen lätt match. I stadens äldre delar är gatorna trånga. Man får bruka milt våld för att komma fram i trängseln av gatuförsäljare, fotgängare och bilar. I centrum har vägarna oräkneliga filer för stadens miljontals bilar. Många trafikljus fungerar inte.

- Trafiken är livsfarlig för både blinda och seende, men jag går ofta ut på egen hand, ibland med blindkäpp. En fördel i Egypten är att folk är otroligt hjälpsamma, säger hon.

- Violinisten Sharifa läser punktskriftsnoter.

Imad bor på Al Nour Wal Amals internat, liksom 190 av de 300 kvinnor och flickor som studerar eller arbetar på centret. Ytterst få blinda lever ensamma, men generellt sett flyttar inga egyptier hemifrån förrän de har gift sig. Imad är nyförlovad.

- Jag valde en blind kille så att han inte ska kolla in andra brudar, skrattar hon. Paret planerar att gifta sig inom ett år och sedan flytta till egen lägenhet.
- Då ska vi köpa en hund som kan leda oss och hämta bröd till oss, avslutar Imad.

Det är inte alla flickor som fortsätter till högre studier eller ens lämna internatet. Centret har flera yrkesutbildningar,

bland annat i tillverkning av mattor, bambumöbler, kläder och textilier. De som inte får arbete efteråt erbjuds jobb på centret där ett 70-tal kvinnor arbetar, däribland 40-åriga Farida Ismail som är sömmerska. Hon kom till centret när hon var tio år och har bott där sedan dess.

- Jag hoppade av skolan efter två år. Jag gillade inte att plugga, däremot älskar jag att sy, säger hon.

Hon har mycket lite kontakt med sin familj och tillbringar nästan all tid på centret.

- Jag vet inte hur man tar sig fram utanför centret och tycker inte om att gå ut. Jag har allt jag behöver här, avslutar hon.

Text och foto: Bengt Sigvardsson

- En duktig punktskriftsläsare i Damaskus.

En resa till Tusen och en Natt

Vi har kommit till Damaskus. Under en promenad i det gamla basartområdet slinker vi in på ett café. En sagoberättare kliver upp på en stol, tar en klunk kaffe och börjar läsa kvällens saga.

Pratet tystnar och människorna lyssnar andäktigt. Man smuttar på det starka arabiska kaffet och vid några bord röker människorna vattenpipa. Stämningen är trolsk.

En annan oförglömlig upplevelse var Petra i Jordanien. En promenad genom den 1200 meter långa och trånga ravinerna med 80 meter höga klippor i otroliga färger var redan en upplevelse. Man kom sedan till en öppen plats med fantastiska byggnader som hackats ut i berget. Eleganta pelare som prydde gravarna, klostren och kyrkorna och fascinerande mosaiker som täckte golven och väggarna kändes helt överkliga. Det finaste var klostret Ad-Deir som låg högt uppe på en bergstopp. För att komma dit måste man kliva upp för 800 trappor.

En ung stilig beduin erbjöd oss att rida upp på åsnor. Vi antog med glädje hans erbjudande (vilket inte rekommenderas för personer med höjdskräck) och sedan började det verkliga äventyret. Åsnorna gillar nämligen att ta sig upp några centimeter från randen av stupen. På vissa ställen var stigningen så brant att man var tvungen att ligga framstupa över åsnan för att inte falla av. Men upp kom både åsnorna och vi. Ad-Deir var verkligen en underbar upplevelse i härliga färger och imponerande pelare. Alla dessa byggnader och detta enorma kloster hade man huggit ut i bergen för 2000 år sedan.

Svårläst utan vokaler

I min senaste artikel lovade jag försöka få reda på hur man undervisar punktskrift på arabiska. Det var en intressant upplevelse. Jag hade glädjen att få besöka två skolor för synskadade i Amman i Jordanien och en skola i Damaskus i Syrien. Två av skolorna var lågstadieskolor och en var en högstadieskola. Dessutom hade jag flera personer som var lärare för synskadade i den grupp jag undervisade tillsammans med professor Emmy Csocsán i Jordanien.

Den svårighet jag hade när jag försökte tänka mig in i problematiken var, som jag nämnde i min förra artikel, hur man gjorde med alla de tecken som skrivs under och över de långa konsonanterna som är de enda som skrivs ut i arabiska. Korta vokaler och vissa uttalstecken, t.ex. för dubbla konsonanter placeras på olika sätt som extra tecken över och under texten efteråt.

Mina första diskussioner med lärarna i vår grupp ledde ingen vart. De visste inte! Jag fick alltså ge mig till tåls tills jag kom till skolan och kunde prata med lågstadielärarna där. Jag fick då veta att de tecken som anger kort vokal placeras in i texten där de ljudenligt bör vara. Men det gör man endast i de lägsta klasserna. Sedan avvecklar man dem! Direkta uttalstecken skriver man däremot överhuvudtaget inte ut. Och senare försvinner alltså alla korta vokaler. Dt btydr nturlgtvis tt prblem kan ppstå.

Men jag tror att ni alla kunde läsa meningen utan korta vokaler, eller hur? En flicka i skolan i Damaskus läste en text för oss och hon var verkligen duktig. Och dessutom var hon en god tvåhandsläsare.

Lästeknik och Perkins maskiner

Ett problem man har i Amman är att man automatiskt anses vara kompetent lärare för synskadade i lågstadiet om man själv är synskadad. De anses inte behöva någon form av lärarutbildning eftersom de har egen erfarenhet av hur det är att vara synskadad. I modersmålet kunde jag se vilka problem det medförde. En elev som läste för oss klarade visserligen av bokstäverna men han hade en lästeknik som var helt fel – vilket läraren inte kunde se. De övriga eleverna halvlåg över sina pulpeter och hade ingenting att göra.

Ett annat intressant drag i undervisningen var att man framhärskade att regletten var det sätt eleverna skulle lära sig att skriva på. Skolorna hade nog Perkins maskiner, men de stod oanvända i Amman i samma rum som ett stort antal oanvända datorer. Vi var till och med på ministeriet tillsammans med den lärare som nu har fått ansvar för att utveckla undervisningen i skolan och det tog oss en halv timmes diskussion fram och tillbaka innan vi fick henne att gå med på att börja använda Perkins maskinerna i skolan.

Alla som arbetat med synskadeundervis-

ning hos oss vet att läsning och skrivning går hand i hand och att det är mycket enklare att lära sig skriva med en punkt-skriftsmaskin än det är att lära sig läsa och att reglettskrivning definitivt är svårare än att skriva med en punkt-skriftsmaskin.

I skolan i Damaskus hade man utmärkt undervisning i datateknik. Det enda problemet var att man aldrig integrerade datorerna i den vanliga undervisningen. Eleverna fick varken skriva sina uppsatser eller prov på datorerna och inte heller använda dem för privata ändamål.

Varken musik eller textilslöjd

En intressant episod var vi med om i matematik. Eleverna i åk 4 skrev siffror på en ram med kuber av den typ vi hade på 1960-talet innan vi började använda abakus ramar. De var riktigt duktiga, men, de skrev in talen från höger till vänster! Det betydde att när de skulle läsa talen så måste de röra händerna till vänster för att sedan läsa talen från vänster till höger. Läraren förstod inte alls vad vi menade när vi rekommenderade att hon skulle ändra riktningen.

När man reser omkring i världen och besöker olika skolor för synskadade brukar det vara ett sant nöje att komma in i husen och se hur trevliga saker eleverna har producerat. Oftast ser man trevliga tavlor i relief, med applikationer eller granna färger. I de här två länderna lyste allting sådant med sin frånvaro. Väggarna var totalt tomma. Där fanns

inte en tavla, inte en blomma någonsans. Orsaken var inte pengar utan frånvaro av vissa ämnen som vi anser höra till grunden för undervisningen av synskadade. De har ingen teknisk slöjd, ingen textilslöjd. Vi saknade också det undervisningsmaterial som vi har i våra skolor. Jag var inte inne i alla klasser, men det fanns inte ett enda skåp med material i dem jag besökte.

Och ingen musikundervisning! Och ingen gymnastik! Och ingen huslig ekonomi! Suck! Det måste kännas ganska hårt att dag ut och dag in syssla endast med teoretiska ämnen.

Vidare utmaningar

Men vårt arbete gick egentligen ut på att utbilda lärare. Den här gången hade vi studerande från Jordanien, Oman, Ye-

men, Palestina och Irak i vår grupp. Det kändes verkligen skönt att träffa "vanliga" människor från de kris- och krigsdrabbade länderna. Det var en synnerligen trevlig grupp som med liv och lust gick in för att lära sig. Föreläsningarna intresserade dem och de deltog i alla grupparbeten med stor iver.

Nästa år kommer att bli ännu intressantare. Man har nämligen bestämt att några av de gravt synskadade lärarna från skolorna i Amman skall få vidareutbildning inom ramen för det här projektet. Man har hittills ansett att de inte behöver någon utbildning och de lär själva vara negativt inställda. Det låter som en utmaning...

Text och foto: Solveig Sjöstedt, resande i synskadepedagogik

■ Onödig apparatur?

Diskussionsträff i Närpes

En solig men kall vårvinterdag den 25 mars startade bussen från Lyktan i Vasa på väg till Närpes där distriktsföreningen Vasa svenska synskadade ordnade månadsträff.

Det var ett glatt gäng som reste iväg. Vi pratade och skrattade så busstaket ville lyfta. Vi synskadade trivs tillsammans! Att få träffas och diskutera olika saker är viktigt! Det kan handla om allt från väder och vind via familjeangelägenheter till sjukdomar och nya medicinska upptäckter. Humorn och skrattet är också viktiga läkande faktorer. Vi plockade upp några personer längs vägen till Närpes. Efter en ofrivillig rundtur i Näsby city så hittade vi till slut Luthergården där vi skulle samlas. Där tog rehabiliteringshandledare Pia Nabb och diakonissorna Kerstin Lillbåsk och Gurli Lassus hjärtligt emot oss. Inne i salen väntade en ganska stor grupp synskadade från sydösterbotten. För många av dem var det första träffen med Vasa svenska synskadade. Vi är glada att de kom med. För det är viktigt för oss synskadade att träffa andra i liknande situation. Att man inte kommer

med på träffarna kan bero på de långa avstånden. Har man inte någon som skjutsar en eller följer med så kan det vara svårt för en synskadad att ta sig 100 km bort hemifrån över flera kommungränser. Hoppeligen går det att ordna i framtiden så att alla som vill komma med i verksamheten har möjlighet till det också. Vi blev i alla fall sammanlagt ca. 50 personer som var närvarande på månadsträffen.

Luthergårdens samlingsal var vackert dukat i lila. Först på programmet stod lunch. Vi fick äta oss mätta på en mycket god köttsoppa. Efter presentation av de närvarande så följde kaffe.

Så var det då dags för Pia att informera aktuella saker för oss synskadade. Efter henne berättade föreningens ordförande Bo-Erik Weegar och sekreterare Christin

Österbottniska synskadade samlades i Luthergården i Närpes i mars. Förutom information om verksamhet och hjälpmedel fick deltagarna möjlighet att umgås och utbyta åsikter och erfarenheter.

Lindholm om kommande program. Eftersom Vasa föreningen är mycket aktiv så var det en hel del program som presenterades. Bo-Erik gick så långt fram i tiden att han nämnde att nästa gång vi kommer till Närpes så är det på julgröt. Men innan dess är det både sommarfest och höstutflykt.

Nästa taltur gick till en ny bekantskap för oss. Det var den vikarerande rehabiliteringshandledaren vid Vasa centralsjukhus Marja-Leena Österlund. Hon hade med sig en massa hjälpmedel av olika

slag som tex. förstoringsglas, kikare, lästv, solglasögon. Vi fick i lugn och ro bekanta oss med dessa.

Plötsligt hade många timmar gått i ett huj och det var dags att återvända till Vasa. Tiden går fort när man har roligt. Jag tror nog att vi alla tyckte det var en mycket givande dag och vi är tacksamma för att sådana tillfällen ordnas där vi får umgås, ha trevligt och få information om verksamhet och hjälpmedel.

Text: Britten Nylund
Foto: Patrik Paulin

Meddelanden

SCF kartlade medlemmarnas åsikter

Den 18 mars presenterade Synskadades Centralförbund resultatet av den medlemsundersökning som inleddes 2006. Presentationstillfället gav svar på frågor som: vad förväntar sig medlemmarna? Hur upplever de vardagen? Gör förbundet rätt saker? - Det som berör mest är folks fattigdom och de låga inkomsterna, berättade Merja Heikkonen, organisationsdirektör på Synskadades Centralförbund. De synskadades euro är 65 cent.

Undersökningen är utförd av Päivi Ritvanen, och målet med undersökningen var att undersöka huruvida Synskadades Centralförbund och dess medlemsföreningar stöder synskadades välmående på ett för dem ändamålsenligt sätt. Undersökningen går under namnet "Järjestö jäsenen asialla. Jäsenten hyvinvointi ja odotukset Näkövammisten Keskusliittoa kohtaan", och undersökningsmaterialet består i huvudsak av blankettförfrågning per telefon samt temaintervjuer.

Sitt välmående som helhet bedömde cirka 40 procent som gott eller relativt gott. Medeltalet av det skolvitsord personerna gav sin egen livssituation var 6,9 och var femte person som deltog i undersökningen var klart missnöjd med sin nuvarande livssituation. Under en nationell undersökning som utförts under motsvarande tid bland finländare generellt var cirka 90 procent nöjda med sin livssituation och medeltalet var 7,8.

Bland de största problem som synskadan förorsakar lyftes fram svårigheter att röra sig, informationsbehandling samt i interaktiva situationer. Det som starkast relaterades till en god självupplevd livskvalitet var en aktiv livsstil och möjligheter att göra saker som man själv önskar och tycker om. En ökad förekomst och kvalitet bland de tjänster som finns tillgängliga skulle öka dessa möjligheter betydligt.

Ungefär 70 procent av dem i arbetsför ålder och 80 procent i pensionsåldern upplevde att de klarar sig med sina nuvarande inkomster. Som förbundets viktigaste uppgifter konstaterade de flesta påverkningsarbetet i relation till samhället, men också serviceverksamhet. Som slutsats konstaterades att Synskadades Centralförbunds nuvarande verksamhet och service ligger väl i linje med gravt synsvaga och blinda personers behov och åsikter.

Traditionella tidningar letar nya kanaler och målgrupper:

Expressen ger ut taltidning över mobiltelefonen

Traditionella tidningar söker nya mediekkanaler. Ett sätt att nå nya läsare är genom tidningar producerade på ljud. Genom Darub Produktion får till exempel Expressen och facktidningen Säljaren tillgång till helt nya kanaler; taltidning eller ljudtidning över Internet och mobiltelefonen.

– Det är ett av huvudskälen till att Säljaren väljer ge ut en ljudtidning, för att deras läsare ska kunna ta del av tidningen på annat sätt än genom traditionell läsning. En ljudtidning kan man ju lyssna på i bilen, på tåget eller flyget, säger Göran Carlson, VD för Darub Produktion, ett företag i Irisgruppen.

Dagstidningarna är ständigt på jakt efter nya sätt att sprida sina tidningar. Taltidningar för läshandikappade är i sig är inget nytt, men nya distributionssätt och därmed nya målgrupper är ett av skälen till att kvällstidningen Expressen och magasinet Säljaren nu väljer Darub som producent av sina inspelade tidningar.

– Tidigare har taltidningar lästs in och distribuerats via radionätet till speciella mottagare, på kassett och cd, Nu har vi istället gjort den tillgänglig på Internet, i mobiltelefonen eller Mp3/iPod. Det ger läsaren större frihet när man vill lyssna på tidningen, säger Göran Carlson.

Redan på 50-talet producerade Iris den första talboken i Sverige. Den första kommersiella ljudboken lästes in på Iris i mitten av 80-talet.

- Det som från början var ett hjälpmedel för en viss grupp har blivit en produkt i form av ljudboken för alla. Vi är övertygade om att taltidningen kommer att gå samma väg. Den kommer att ta mer och mer formen som en kommersiell produkt. Den nya generationen konsumerar inte media på samma sätt, och tidningarna måste hitta alternativa konsumtionssätt. Ljud är definitivt ett av dessa, säger Göran Carlson.

Korrigerering

Näköpiste Polar Print Oy berättade i nummer 3, 2009 om **FarView**, det nya elektroniska förstoringsglasat. Priset hade tyvärr råkat ut för ett skrivfel. Det rätta priset är **1795,-**.

Vi beklagar misstaget.

Kom med till Jakobstad – pärlan vid havet!

FSS Friidrottstävlingar och Bocciaturnering 12-14.6.2009

Den 12 – 14 juni går FSS femte friidrottstävlingar samt bocciaturnering av stapeln. Platsen för dessa evenemang är denna gång Jakobstad. Fredagen 12 juni genomförs bocciaturneringen mellan distrikten i Idrottsgården. På kvällen finns det möjlighet att delta i en utfärd till det arktiska museet Nanoq. På lördagen hålls friidrottstävlingarna på Centralidrottsplanen. Friidrottsgrenarna för både damer och herrar är följande: löpning 60 m, 400 m, 1500 m gång (stavar tillåtna), kula, turbospjut, slungboll, höjd och längd utan ansats, stafett 4 x 100 m. Inga tävlingsgrenar för ledsagarna. Dagen avslutas med en guidad stadsrundtur och festmiddag.

Anmälningar till förbundets centralkansli, telefon 09-6962 300 senast fredagen 8 maj. Närmare information fås av Tina Dunderfelt, tel. 09-6962 3010 eller Ann-Sofie Gran-kulla på Fyren, tel. 06-7234 880 / 050-3795 658.

Deltagaravgiften är 50 euro, vilket inkluderar måltider (frukost, lunch, middag), logi på Stadshotellet samt resor. Därutöver 5 euro per start i friidrottsgrenarna. Avgiften för boccian är 50 euro per lag. Deltagarna får mer detaljerad information senare. Varmt välkomna till FSS r.f:s traditionella friidrottstävlingar och bocciaturnering! Förbundet Finlands svenska synskadade r.f. och Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f. i samarbete med den lokala idrottsföreningen Drott

E-postlista för FS kvinnor

Lystring alla FSS kvinnor!

E-postlistan "Quinnokraft" för FSS kvinnor och kvinnoverksamhet kommer att starta. För tillfället samlar man in namn och adresser av er som är intresserade. E-postlistan förmedlar information och ger dig möjlighet att delge tankar och åsikter kring aktuella frågor med andra kvinnor. Du får också tips och idéer om kurser och annan verksamhet.

Om du har tillgång till dator och e-post och är intresserad av att vara med på listan, meddela ditt namn och e-postadress till: Birgitta, tfn 040 586 7179, Gabriella, tfn 050-534 7640 eller Lilian, tfn 050-353 2054.

Suomen Maalipalloyhdistys ry

Suomen maalipalloyhdistys ry höll sitt stadgeenliga årsmöte 23.2.2009 i Esbo. Mötet godkände verksamhetsberättelsen och bokslutet för föregående räkenskapsperiod samt verksamhetsplan och budget för år 2009. Till styrelsen för år 2009 valdes som ordförande Johan Sundholm, och som ledamöter Petteri Peitso, Isak Sand samt Jarkko Setälä. Vid styrelsens konstituerande möte 16.3.2009 valdes Petteri Peitso till vice ordförande och Jarkko Setälä till sekreterare.

Syftet för föreningen Suomen Maalipalloyhdistys ry är att stödja intresset för målboll i Finland samt att befrämja spridningen av detta intresse.

- Huvudvikten för år 2009 är i att få igång skolningen av turneringsfunktionärer samt funktionärsregistret såsom lagen i de nationella målbollsserierna har efterlyst. Dessutom är ändringen av arbetsmiljön inom målbollen ett viktigt tema i och med att handikappidrotten omorganiseras, säger Johan Sundholm, ordförande för Suomen Maalipalloyhdistys ry. Sundholm poängterar att detta lyckas bara om föreningen får externa stödjare som ger föreningen de resurser som kan kanaliseras till sådana mål som passar in i föreningens syfte.

Sommarkurs för synskadade

23-27 juni 2009

Tema: Min Väg

Plats: Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby.

Sommarkursen för synskadade hålls veckan efter midsommar. Arrangörer är FSS, domkapitlet och Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby. Kursen passar både äldre och yngre synskadade från såväl Svenskfinland som från utlandet.

Kursen tar upp olika aspekter av temat väg. Det handlar om våra liv, den inre och yttre vandringen. Det handlar om vägen till oss själva, till våra medvandrare, till skapande och kreativitet, till att lära sig något nytt, pilgrimsvandring osv. Det blir föreläsningar, diskussioner, fysisk aktivitet, samtal om bibel och tro, musik m.m. Delvis parallellt ungdomsprogram.

För mera information kontaktas vuxenutbildningsledare Marianne Asplund, tel. 06-788 9413. Anmälan görs senast 15.5.2009 till Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby, kurskansli@krfolk.nu, tel. 788 9400. Bidrag för sommarkursen sökes via rehabiliteringshandledaren.

Varmt välkommen med!

Meddelanden från distrikten

Vasa Svenska Synskadade r.f.

Välkommen på månadsträff och auktion lördagen den 9 maj från kl. 11.00 vid verksamhetscentret Lyktan, Skolhusgatan 40 C i Vasa. Servering.

Vi önskar alla Finlands Synskadades läsare en trevlig valborg!

Svenska Synskadade i Östnyland r.f.

Svenska Synskadade i Östnyland håller maj månads träff lördagen den 16 maj kl. 13 i Kajutan, Ågatan 33 i Borgå. Sångprogram. Välkomna!

Svenska Synskadade i Östnyland gör sin sommarresa till Lahtis. Vi startar onsdagen den 10.6 kl. 8.30 från Fredsgatans turisthallplats. Kl. 9.30 ankomst till Lahtis, till Vesijärvi passagerarhamn där guiden möter upp. Morgonkaffe i Kahvila Kariranta. Därefter guidning i Sibeliushuset, välkänt som konserthus, och besök i Pro Puu-galleriet och hantverksboden Ulpukka där man kan köpa inhemska högklassiga hantverk. Kl. 12 lunch i restaurang Lokki från stående bord. Kl. 14 två timmars kryssning med M/S Welamo eller M/S Aino på Vesijärvisjön. Kl. 16 start tillbaka till Borgå.

Priset är nedsatt, 40 euro per person. Anmälningar senast 27.5: Lovisanejden till Ros-Mari Sjöblom tfn 533467, Borgå till Marita tfn 5244092 eller Stina tfn

582514 eller 0400 596250. Välkomna med!

Svenska synskadade i Västnyland r.f.

Svenska Synskadade i Västnyland samlas till månadsträffen i maj undantagsvis den tredje lördagen i månaden dvs. den 16 maj 2009 kl. 13.00.

Vi kommer att äta lunch tillsammans. Mera information om träffen, som är en våravslutning, ges på Medlemsbandet och på Anslagstavlan i tidningen Västra Nyland

Transporten ordnas enligt känt mönster så - alla kan delta!

Anmäl dig senast torsdagen den 7 maj - 09 till Bjarne Sandberg, tfn 040-544 8313 eller till Birgitta Nordström, tfn 019-241 1233.

Hjärtligt välkommen med!
Styrelsen.

Åbolands Synskadade r.f.

Åbolands Synskadade firar Bokens och Rosens dag lördagen den 16.5. kl. 14.00 på verksamhetscentret Sydvästen, Eriksgatan 5 A 9, i Åbo. Karin Ehrnrooth, Tessa Bamberg och Tor Hanner medverkar. Kaffeservering. Pargasborna anmäler sig till Harriet, tfn 4584665 och Kimitoöns medlemmar till Birgitta, tfn 422253. Väl mött på medlemsträffen!
Styrelsen

Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f.

Måndagsträffar
 kl. 13-14 ev. program och kaffe
 4.5 Mikael Sundman/Hfors stadsplanering berättar om Arbiastranden
 11.5 Kom och träffa Heidi Simonsen, nya distriktssekreterare som börjar i augusti i Arabiastranden/ Parisgränden
 (Obs! Onnela motionsveckoslut 16-17.5.)
 18.5 Kaffe – ingen föreläsare
 25.5. Sista måndagsträffen på Tian - glasskalas

Obs! Vårutfärd med Syntjänsten görs tis. 19 maj till Billnäs (Byggnadsapoteket) & Fiskars. Kostnader är 20 e/medlem. Start från Kiasma kl. 9.30, tillbaka ca kl. 16.30. Anmälningar till Tiina på Tian senast den 12 maj.
 Mera information på Medlemsbandet.

Tians avslutningsfest med tilltugg torsdagen den 28 maj kl. 17.30
 Anmälningar till Tians telefonsvarare senast 20 maj.

Obs! Föreningen planerar en Sommarresa med buss till Saimen den 4-7 augusti. Närmare information på Medlemsbandet och av Barbro Gahmberg som koordinerar researrangemangen. Hennes tfn är 040-518 3847 och e-mail barbro.gahmberg@gmail.com. Om du är intresserad kontakta Barbro eller Tian före 18 maj.

Motion
 Boccia: Spelarna håller vårpaus.

Vattenjumppa sista gången på våren 29.5. Information om fortsättningen senare på Medlemsbandet.

Mera information om föreningens program på Medlemsbandet och på Internet www.fss.fi/distriktsforeningar/mellersta/handelser

Kansliets, Tians tfn är (09) 612 1779.
 Telefontid mån-ons kl. 9.30 – 13.30 andra tider kan du lämna meddelande på telefonsvararen.

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Vi planerar att ha en gemenskaps- och försäljningsdag inför morsdagen, lördagen den 9.5 kl 11 – 14 på verksamhetscentret Fyren. Det blir försäljning av bakverk, våfflor med grädde och sylt, kaffeservering och snabblotteri. Inbjud även era vänner och bekanta.

Vårterminen avslutas med en endagsresa, lördagen 23.5 med lunch i "växthusrestaurangen" Lind's kök och besök vid Varggrottan och Bötomborgen.

Mera info om evenemangen på medlemsbandet och ÖT:s minneslista (på lördagar) samt från Fyren tfn 7234 880 eller 050-3795 658.

Välkomna med!
 hälsar styrelsen i NÖSS r.f.

Ljudteknikerutbildning för synskadade

Grundläggande ljudteknikerutbildning som innehåller analog-, och digitalteknik.

Studierna kan anpassas för dig som saknar full gymnasiebehörighet.

Boendet är förlagt till vårt elevhem som har rum med god standard.

Mer information:
Kontakta ansvarig lärare
Stig Hedlund

Tel. +46 922 688 05

mob. +46 70 22 00 420

e-post: stig.hedlund@svefi.net

Sista ansökningsdag: 15/5.

Svefi
kunskap kultur
kontrast kommunikation

Sverigefinska folkhögskolan
Box 154, S-953 24 Haparanda
Tel +46 922 688 00
Info@svefi.net, www.svefi.net